

Hospodárenie v lesoch Bavorska (3. časť): Platí zásada les pred zverou

- 12. apríl 2021
- Zverejnené v [O čom sa píše](#)

V záverečnej časti môjho príspevku chcem v krátkosti priblížiť niektoré osobitosti lesného hospodárenia, ktoré ma zaujali počas môjho pôsobenia v rôznych lesníckych štátnych inštitúciách v Bavorsku. Verím, že niektoré z nich sa stanú inšpiráciou aj pre zvelaďovanie našich lesov. V tejto kapitole by som sa chcel zvlášť venovať poľovníctvu, pretože v Bavorsku, resp. Nemecku má viacero osobitostí, ktoré považujem za dôležité.

Ilustračné foto Jozef Marko Začal by som zásadou poľovného hospodárenia „Wald vor Wild“, v preklade **les pred zverou**, ktorý je definovaný článkom č. 18 lesného zákona, podporený článkom 1 bavorského poľovného zákona, kde sa bližšie pojednáva o tom, že **stavy zveri by mali byť na takej úrovni, aby**

bola umožnená obnova lesa bez potreby ochranných opatrení proti zveri. Ďalšou odlišnosťou je, že sa stavy zveri neurčujú na základe úživnosti revírov, ani neprebíha sčítavanie zveri.

Plán odstrelu sa určuje na základe aktuálneho stavu zmladenia v obnovovaných porastoch.

Nebudem podrobne popisovať celú metodiku, iba uvediem, že štátne lesy vykonávajú posudzovanie stavu zmladenia každoročne na takzvaných traktoch (vybraných monitorovacích plochách) a navyše vo všetkých druhoch vlastníctva lesa je povinnosť **raz za tri roky vykonať posúdenie stavu zmladenia na účely vyhotovenia takzvaných Forstlichen Gutachten (lesnícke posudky stavu zmladenia)** pod záštitou lesného úradu, na ktorom **sa zúčastňujú priamo v lese vlastníci lesa spolu s poľovníkmi a zástupcami lesného úradu.**

Zhruba to prebieha tak, že lesníci vytypujú v pravidelných odstupoch obnovované porasty so zmladením, kde sa najviac zdržiava zver. V zmladení sa potom vytýčia asi 50 m dlhé a 2 m široké línie na ktorých prebieha sčítavanie stromčekov vysokých 25 až 130 cm a u týchto sa určí percentuálny podiel stromčekov s poškodeným terminálom podľa jednotlivých druhov hlavných drevín.

Na základe stupňa poškodenia sa potom zaradí každé tzv. Hegegemeinschaft (spoločenstvo starostlivosti o zver, ktoré združuje viacero poľovných revírov) do štyroch stupňov poškodenia a to od prijateľného až po príliš silného poškodenia. Odpovedajúc stupňu poškodenia porastu určí potom poľovný úrad po dohode s ostatnými dotknutými účastníkmi plán odstrelu.

Buďto sa zvýši alebo zostane na rovnakej úrovni. Plán odstrelu sa určuje v srnčích revíroch na 3 roky, u vysokej zveri na 9 rokov. Následne sa vyhotoví karta s výsledkami posudzovania zmladenia, na ktorých sú zelenou farbou vyznačené Hegegemeinschaften s primeranými stavmi zveri a červenou tie, ktoré majú vysoké, resp. príliš vysoké stavy zveri.

V červených spoločenstvách starostlivosti o zver dohliada poľovný úrad prísnejšie na splnenie plánu odstrelu a **môže nariadiť dodatočné opatrenia**, ako napr. predloženie strelených kusov, resp. ich častí ako dôkaz, zvýšený odstrel už po prvom a druhom roku platnosti poľovného plánu a pod. Ďalším opatrením dôležitým pre určenie stavu poškodenia porastu zverou sú tzv. „Weiserflächen“, v preklade „ukazovacie“ či dôkazné“ plochy, ktorých založenie rovnako prepláca štát. Jedná sa o oplôtky s rozmermi 10 x 10 m, v ktorých zmladenie nerušene rastie chránené pred zverou. V okolí týchto oplôtkov sa farebne vyznačí zmladzovaný porast o rozmeroch napr. 60 x 60 m, na ktorom sa porovnáva zverou poškodené zmladenie s prirodzeným zmladením v oplôtku.

Veľkosť poľovného revíru pre súkromnú poľovačku predstavuje zhruba 82 ha, pre poľovné spoločenstvá 250 ha, vo vysokohorských oblastiach 500 ha. Minimálna výmera súkromného poľovného revíru 82 ha je historicky podmienená. Určenie tejto výmery siaha do čias panovania kráľa Ludwiga I., kedy boli stavy zveri natoľko vysoké, že zničili väčšinu úrody a hrozil hladomor. Ľudia sa začali búriť a vtedy kráľ Ludwig v snahe zabrániť rebélii vydal v roku 1848 poľovné nariadenie, ktoré umožňovalo všetkým vlastníkom poľovať na svojich pozemkoch bez ohľadu na ich výmeru. Neprebehli ani tri roky a stavy zveri boli natoľko zdecimované, že pomaly nebolo na čo poľovať. Preto bol vydaný zákon, ktoré umožňoval poľovať iba tým, ktorý vlastnili minimálne 82 ha lesa. Táto výmera sa zachovala pre súkromný revír jedného vlastníka lesa dodnes.

Poľovné právo je tu viazané na vlastníctvo pozemku. Každý vlastník pozemku je automaticky tzv. Jagdgenosse (poľovný spoločník) a títo sa združujú do Jagdgenossenschaft (poľovného spoločenstva), kde majú svoj výbor, ktorý zvoláva pravidelné schôdze, na ktorých sa preberajú otázky ako delenie výnosov z prenájmu poľovných revírov, či určenie poľovníkov, vykonávajúcich právo poľovníctva. Poľovníkov si volia zo svojich radov alebo poľovné revíry prenajímajú iným. Formy zmlúv o prenájme poľovných revírov majú rôzne formy. **Ak poľovné spoločenstvo samo neurčí poľovníkov, zasiahne poľovný úrad, ktorý určí poľovníkov na základe vlastného rozhodnutia.**

Poľovný zákon zakazuje takzvané „**missbräuchliche Fütterung**“ (preklad: **nedovolené, nesprávne kŕmenie**), čiže také, ktoré nezodpovedá fyziológii a potrebám zveri. Za takéto kŕmenie sa považuje

kŕmenie zveri jadrovým krmivom. V Nemecku je povolené kŕmiť zver iba v čase núdze, ktorá sa ale v našich zemepisných šírkach prakticky nevyskytuje. V štátnych lesoch, ktoré príkladne hospodária, nevidíte žiadne kŕmidlá pre zver, iba ak vo zverniciach. Keď si napríklad v Bavorskom lese v minulosti nevedeli pomôcť s vysokými škodami, spôsobenými vysokou zverou na lesných porastoch, boli prizvaní odborníci z Univerzity v Mníchove, ktorí odporučili zrušiť všetky kŕmne linky.

Krátko po odstránení kŕmnych zariadení neboli zaznamenané žiadne podstatné škody zverou. Zver sa jednoducho rozprchla po všetkých porastoch a nekoncentrovala sa v blízkosti kŕmidiel, kde predtým decimovala lesné kultúry. Pri tomto rozhodnutí sa vychádzalo z historicky overených opatrení, kde boli napr. v Taliansku podobne zrušené kŕmne zariadenia a bolo takisto dosiahnuté výrazné zníženie škôd zverou.

Téme nesprávneho prikrmovania zveri venovali odborníci na Univerzite v Mníchove, ako napr. profesor König, veľa času. Dospeli k záveru, že prikrmovanie zveri jadrovým krmivom nezodpovedá fyziológii raticovej zveri. Vykonali sa nespočetné pitvy zažívacieho traktu zveri, ktoré ukázali, že po požití jadrového krmiva dochádza u zveri k vážnym zažívacím problémom, ktoré zver následne kompenzuje zvýšeným ohryzom a lúpaním lesných drevín. Mladé výhonky a kôra pôsobia na zažívací trakt zveri ako liek. Koniec koncov aj ľudia nachádzajú v prírode zdraviu prospešné látky vo forme liečivých bylín. Ešte jeden postreh z pôsobenia na lesnom závode Wasserburg, ktorý má v starostlivosti bývalú kráľovskú zvernicu Ebersberger Forst. Zvernica má výmeru 5000 ha, stav diviacej zveri sa pohybuje okolo 600 ks, vysokej zveri 200 kusov srnčej 150 kusov.

Pri takto vysokých stavoch vysokej a srnčej zveri dokázali zabezpečiť lesné kultúry buka a duglasky priamo v blízkosti kŕmnej linky, ktorá leží v nepoľovnej zóne zvernice. Kŕmi sa tu iba certifikovaným krmivom, ktoré pozostáva takmer výlučne z objemového krmiva, v tomto prípade sena s malým prídavkom ovsa. Okrem toho sa o zvernici predkladá zveri repa. Krmivo musí byť vždy čerstvé. Tento príklad jasne poukazuje na to, aké dôležité je správne kŕmenie, ktoré zodpovedá fyziológii raticovej zveri. Kŕmenie sa však nemá vykonávať vo voľných poľovných revíroch.

Veľmi dôležitým faktorom **pre splnenie plánu odstrelu srnčej zveri** je, že **sa pri odstrelе neprihliada na chovnosť** samčej populácie srnčej zveri. Dôležité sú čísla. Vychádza sa z odborných poznatkov, ktoré dokazujú, že genetika nemá na prenos trofejovej kvality srnčej zveri v podstate žiaden vplyv. Iné je to u zveri vysokej. Tu chcem uviesť, že Slovensko je jedinou krajinou na svete, ktorá ešte u srncov používa na chovateľských výstavách metódu bodovania CIC. Maďarsko, spolu s ešte ďalšími dvoma krajinami, využíva bodovanie trofejí iba na účely určenia ceny trofeje pre poplatkových strelcov.

Slovensko má obrovskú výhodu v tom, že väčšinu územia pokrývajú pôvodné zmiešané lesy a nemusíme preto toľko naprávať ako Nemecko, či naši českí susedia. Aj my však musíme vhodnými pestovnými opatreniami rýchlo reagovať na meniace sa klimatické podmienky. Aj naše, hoci pôvodné lesy narážajú v mnohých oblastiach na hranice svojich možností a nedokážu už viac odolávať zvyšujúcim sa teplotám, suchu, prudkým výkyvom počasia a následne premnoženým škodcom. Treba si priznať, že dlhodobé obhospodarovanie lesa zamerané na zvyšovanie produkcie dreva **zavedením hlavných hospodárskych drevín** a v neposlednom rade aj **dôsledkom zvýšených stavov raticovej zveri došlo k výraznému ochudobneniu druhového zloženia a strate štruktúry veľkej časti slovenských lesov.**

Takéto lesy sú menej odolné proti šíreniu hmyzích škodcov a vykazujú nízku odolnosť voči vetru, či iným abiotickým činiteľom. V Nemecku zastáva stále viac politikov názor, že štátne lesy by nemali byť zamerané na zisk z produkcie dreva, ale predovšetkým na zabezpečenie mimoprodukčných, t. j. ochranných, ekologických a spoločenských funkcií lesa. Obrovské lesné plochy tu už boli prebudované na pôvodné lesy a masívne sa zalesňuje stanovištne vhodnými drevinami aj naďalej. V krátkej dobe môže mať Nemecko lesy v lepšom stave ako sú lesy na Slovensku.

My však máme potenciál na to, aby sme vhodnými hospodárskymi a ochrannými opatreniami zvýšili odolnosť lesných porastov, hlavne začali intenzívne vnášať do porastov naše dnes už vzácne, ale o to

dôležitejšie lesné druhy. Dlížime to našej prírode. Slovenské lesy patria medzi najkrajšie v Európe. Urobme všetko preto, aby boli zachované pre nasledovné generácie v čo najlepšom stave.

Ing. Martin Mokráň

[Tweetnuť](#)

Prečítané: 280

Lesmedium. All Rights Reserved.